

Зміст

<i>1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ.</i>	
<i>Загальні результати</i>	<i>2</i>
<i>2. Результати діяльності з управління активами НПФ</i>	<i>3</i>
<i>2.1. Кількість НПФ та КУА, що управляють їхніми активами</i>	<i>3</i>
<i>2.2. Активи НПФ в управлінні КУА та сукупні активи пенсійних фондів</i>	<i>3</i>
<i>3. Результати діяльності з адміністрування НПФ</i>	<i>5</i>
<i>3.1. Кількість учасників, вкладників, пенсійних контрактів</i>	<i>5</i>
<i>3.2. Пенсійні внески і виплати</i>	<i>6</i>
<i>3.3. Структура активів НПФ в управлінні</i>	<i>7</i>

1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ. Загальні результати

Кількість учасників ринку

Компанії з управління активами (КУА)

За 9 місяців 2022 року загальна кількість **КУА** зменшилася на 5 – до **308**.

Адміністратори недержавних пенсійних фондів (АНПФ)

Кількість **АНПФ** на кінець вересня 2022 року не змінилася: **19**. Серед них, як і раніше, було 6 компаній, які здійснювали винятково діяльність із адміністрування НПФ, решта – поєднували її з управлінням активами.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

У січні-вересні 2022 року було **zareєстровано 58 нових ІСІ**, у т. ч. 4 – за 3-й квартал (рік тому – 54 тільки за цей квартал).

Загальна кількість **сформованих ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів**, зростала 5-й рік поспіль і на кінець вересня становила **1757 (+2.7% із початку 2022 року)**.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Кількість **НПФ в управлінні** станом на 30.09.2022 року становила **55** (без урахування корпоративного фонду НБУ), у тому числі 46 відкритих, 3 корпоративних та 6 професійних. Всього активами НПФ управляли 33 КУА.

В **адмініструванні** 18-ти АНПФ-членів УАІБ у вересні цього року, як і попереднього, перебувало **57 НПФ**: 47 відкритих, 4 корпоративних та 6 професійних.

Страхові компанії (СК)

Кількість **СК, що передали свої активи в управління КУА**, у 2022 році станом на кінець вересня зменшилася з двох до **однієї**, активами якої продовжувала управляти **одна** КУА.

Активи в управлінні та ВЧА

Усі інституційні інвестори

Сукупні активи в управлінні КУА у січні-вересні зросли на 0.9%, до **543 634 млн грн**. Річний приріст на кінець вересня 2022 року уповільнився більш ніж утричі порівняно з вереснем 2021-го – до +7.1%.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Сукупні загальні активи діючих ІСІ, що перебували в управлінні КУА та досягли нормативів, на кінець вересня 2022 року дорівнювали **545 163 млн грн**, за даними звітів фондів. За січень-вересень вони зросли на 4.8%, а за останні 12 місяців станом на 30.09.2022 – на 9.9%.

Вартість чистих активів усіх сформованих ІСІ (що досягли нормативів) на кінець вересня 2022 року сягнула **418 312 млн грн**. У січні-вересні вона зросла на 7.0%, а за останній рік – на 12.1%. Зростання вартості активів сформованих ІСІ у 2022 році на кінець вересня забезпечили **венчурні фонди**.

Рух капіталу у відкритих ІСІ, знову дозволений регулятором з 22 серпня 2022 року, за 3-й квартал був майже відсутній, але за всі 9 місяців із початку року (до 24.02.22 та з 22.08.22), він сукупно становив **2.2 млн грн**.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Активи НПФ в управлінні КУА у січні-вересні 2022 року додали 5.6%, а за останні 12 місяців – 8.7%. Станом на 30.09.2022 вони досягли **2 303 млн грн**.

НПФ в адмініструванні членів УАІБ на кінець вересня мали **2 306 млн грн** активів (+5.1% із початку 2022 року та +8.7% за останні 12 місяців).

Страхові компанії (СК)

Активи СК в управлінні КУА за 9 місяців 2022 року скоротилися майже на 30%, а за останній рік у вересні – на 28%. Станом на 30.09.2022 ці активи дорівнювали **135 млн грн**.

2. Результати діяльності з управління активами НПФ

2.1. Кількість НПФ та КУА, що управляють їхніми активами

Індустрія управління активами недержавних пенсійних фондів на проміжку 9 місяців 2022 року, коли після повномасштабного вторгнення росії в Україну 24 лютого регулятор зупинив майже на півроку більшість операцій професійних учасників вітчизняних ринків капіталу та фондів в управлінні й адмініструванні, зберігала стійкість і кількісно практично не змінилася.

Так, за даними УАІБ на 30.09.2022, компаній, які управляли активами НПФ,

було **33**, тобто на одну більше, ніж на початку року, але так само, як рік тому. Із них 31 КУА, як і 9 місяців тому, управляла активами 46-ти відкритих НПФ, три – активами трьох корпоративних НПФ та шість – активами шести професійних НПФ. Всього на кінець вересня 2022 року було **55 пенсійних фондів** в управлінні КУА¹ (табл. 1).

Таким чином, відкриті НПФ становили понад 83.6% загальної кількості пенсійних фондів в управлінні (рис. 1).

Таблиця 1. Кількість НПФ в управлінні КУА за видами фондів у 3-му кв. 2022 року

Вид НПФ	30.09.2021	31.12.2021	30.09.2022	Зміна з початку 2022 року	Зміна за рік
Відкриті	47	46	46	0,0%	-2,1%
Корпоративні	4	2	3	50,0%	-25,0%
Професійні	6	6	6	0,0%	0,0%
Всього	57	54	55	1,9%	-3,5%

* Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

2.2. Активи НПФ в управлінні КУА та сукупні активи пенсійних фондів

Сукупні активи усіх НПФ, включно з КНПФ НБУ, за даними УАІБ та корпоративного фонду Нацбанку, за 9 місяців 2022 року збільшилися на 4.1%, до 4 022 млн грн. За останній рік станом на кінець вересня вони зросли на 6.2% (після +7.3% рік тому).²

У сукупному обсязі активів пенсійних фондів частка КНПФ НБУ за січень-вересень 2022 року зменшилася з 43.5% до 42.7% (рис. 1), адже його активи у цей період зростали повільніше, ніж решти НПФ у цілому (+2.3%).

Рис. 1. Розподіл кількості НПФ та вартості їхніх активів в управлінні КУА за видами фондів станом на 30.09.2022 р.

¹ Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

² Дані НКЦПФР про чинники такої динаміки на час підготовки цього Огляду відсутні.

Таблиця 2. Вартість активів НПФ в управлінні КУА за видами фондів у 3-му кв. 2022 року

Вид НПФ	30.09.2021		31.12.2021		30.09.2022		Зміна з початку 2022 року, %	Зміна за рік, %	Зміна за рік, млн грн	Середній розмір фонду на 30.09.2022, млн грн
	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність				
Відкриті	1 635,9	46	1 696,7	46	1 795,9	46	5,8%	9,8%	160,0	39,0
Корпоративні	324,9	3	324,2	2	345,2	3	6,5%	6,3%	20,4	115,1
Професійні	158,9	6	160,5	6	162,2	6	1,1%	2,1%	3,3	27,0
Всього*	2 119,7	55	2 181,5	54	2 303,4	55	5,6%	8,7%	183,7	41,9
КНПФ НБУ	1 666,8	1	1 680,9	1	1 718,8	1	2,3%	3,1%	52,0	-
Разом**	3 786,5	56	3 862,4	55	4 022,2	56	4,1%	6,2%	235,7	71,8

* Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

Активи недержавних пенсійних фондів в управлінні КУА за три квартали 2022 року (включно з майже піврічним періодом значних обмежень з боку регулятора в умовах воєнного стану), за даними УАІБ, **зросли на 5.6%, до 2 303 млн грн** на кінець вересня. За останні 12 місяців станом на 30.09.2022 вони додали 8.7% (після +13.4% рік тому).

Частка відкритих НПФ за вартістю активів в управлінні, без урахування КНПФ НБУ, становила **78.0%** (на початку 2022 року – 77.8%).

Відносно найбільше у січні-вересні 2022 року, зросли активи **корпоративних** НПФ в управлінні КУА (без КНПФ НБУ) – на 6.5%. За останні 12 місяців на кінець вересня вони мали +6.3% (після +0.9% рік тому). А проте, кількість фондів, включених до розрахунку за наявними звітами, зросла на один (+50%) порівняно з початком року, а за рік не змінилася (3). Станом на 30.09.2022 активи цих НПФ в управлінні дорівнювали **345 млн грн**.

За останній рік найдинамічніше зросли активи **відкритих** НПФ в управлінні (+9.8%, із яких у січні-вересні – +5.8%). На кінець вересня 2022 року вони сягнули **1 796 млн грн**. При цьому, кількість фондів у цьому секторі, щодо яких отримано звітність, на цих проміжках часу не змінилася (46).

У **професійних** пенсійних фондах активи в управлінні з початку 2022 року додали 1.1%. Їхній річний приріст також був найменшим серед НПФ за видами фондів – +2.1% (після +6.0% рік тому). Обсяг професійних НПФ на 30.09.2022 становив **162 млн грн**.

Найбільшими за середнім обсягом активів в управлінні у вересні 2022 року залишалися **корпоративні** НПФ – 115.1 млн грн, у той час як середній відкритий НПФ мав 39 млн грн, професійний – 27 млн грн. При цьому один відкритий фонд із 46-ти, мав нульові активи, а один професійний із шести – близькі до нуля.

3. Результати діяльності з адміністрування НПФ

3.1. Кількість учасників, вкладників, пенсійних контрактів

За даними 18 адміністраторів, що подали до УАІБ звіти щодо 57-ми пенсійних фондів станом на кінець вересня 2022 року (100% усіх НПФ, які адмініструються членами Асоціації), **кількість учасників** НПФ становила **875.9 тис. осіб**. За 9 місяців від початку року вона зменшилася більш ніж на 2 тис. осіб, або на 0.2%.

За рік станом на кінець вересня учасників цих НПФ (крім КНПФ НБУ) також стало менше – на 1 тис. осіб (0.1%).

Серед учасників, 57.8% становили чоловіки, 42.2% – жінки. Найбільшими підкатегоріями були особи у віці від 25 до 50 років у кожній групі, які разом становили понад 51% усіх учасників НПФ (рис. 2).

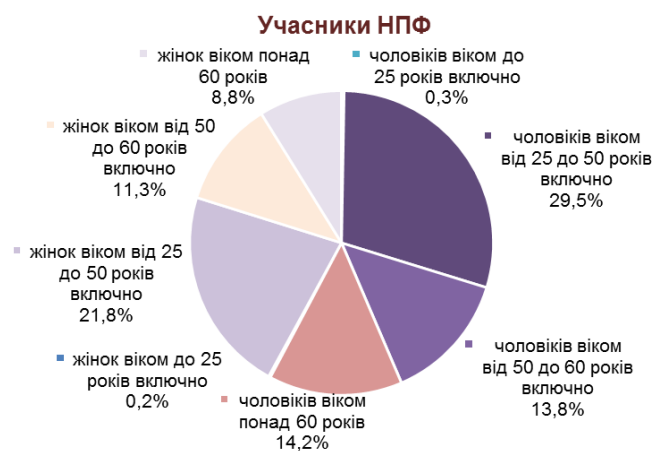
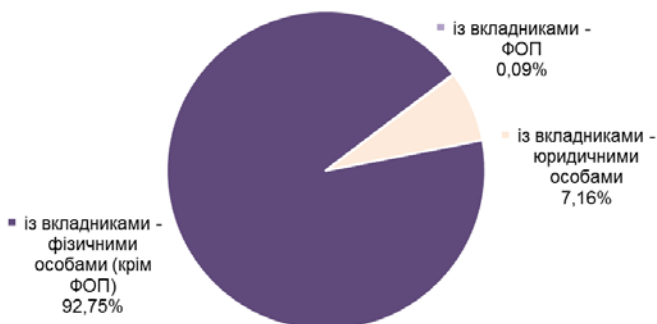

Рис. 2. Розподіл кількості учасників НПФ за статтю та віком станом на 30.09.2022 р.

Кількість вкладників НПФ в адмініструванні членів УАІБ у січні-вересні 2022 року зросла на 566, або на 0.7%, до майже **86.1 тис. осіб**. У 3-му кварталі вкладників-фізичних осіб побільшало на 91 особу (після +310 за аналогічний період 2021 року), а за 9 місяців із початку 2022 року – на 576 (0.7%).

Станом на 30.09.2022 92.8% вкладників НПФ (крім КНПФ НБУ) – фізичні особи, із якими укладено 97.7% усіх пенсійних контрактів, або 86.7 тис. шт. (рис. 3). Загальна **кількість пенсійних контрактів** цих фондів у вересні 2022 року досягла майже 93.5 тис. шт. – на 0.6% більше, ніж на початок року та на 3.0.% – ніж рік тому.

Пенсійні контракти станом на 30.09.2022

Вкладники НПФ станом на 30.09.2022

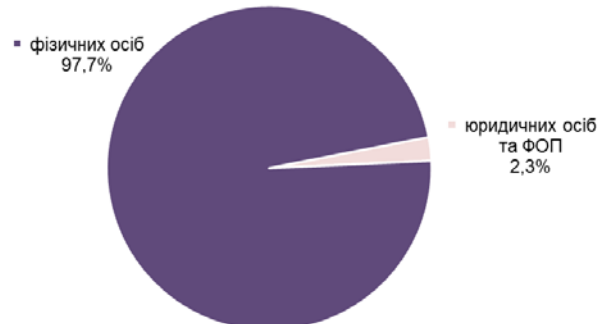

Рис. 3. Розподіл кількості вкладників НПФ та укладених пенсійних контрактів за категоріями станом на 30.09.2022 р.

3.2. Пенсійні внески і виплати

Пенсійні внески за 3-й квартал 2022 року, коли ще частково діяли обмеження на діяльність фондів та адміністраторів НПФ, запроваджені регулятором із початку воєнного стану із 24 лютого, становили **74.2 млн грн**, тобто на 26.7% менше, ніж за аналогічний період попереднього року. Із них 58.4% надійшли від чоловіків, 41.6% – від жінок, а найбільші

дві підкатегорії з обох груп (25-50 років) забезпечили майже 80% квартальних внесків (рис. 4).

Станом на 30.09.2022 НПФ (крім фонду НБУ) загалом отримали **1 676.9 млн грн** пенсійних внесків, тобто на 97.9 млн грн (6.2%) більше, ніж на початок 2022 року та на 147.8 млн грн (9.7%) – ніж рік тому. Із них 54.6% припадало на юридичних осіб.

Рис. 4. Пенсійні внески до НПФ за 3-й квартал 2022 року і станом на 30.09.2022 р.

Пенсійні виплати із усіх 57-ми НПФ в адмініструванні (крім КНПФ НБУ) за 3-й квартал 2022 року становили **46.4 млн грн**, тобто майже на 22.1 млн грн (90.8%) більше, ніж за аналогічний період попереднього року. Із них одноразових виплат було близько 36.9% (рік тому – 55.0%), на визначений строк – дещо більше третини (практично як і рік тому), перерахувань до банків, страховиків або інших НПФ було 29.3% (після 11.3% рік тому). Станом на

30.09.2022, ці пенсійні фонди виплатили учасникам або перерахували на їхні рахунки в інших фінансових установах **633.5 млн грн**, або на 58.2 млн грн (10.1%) більше, ніж на початок року та 80.5 млн грн (14.5%) – ніж рік тому. Із них 66.2% були одноразовими (рік тому – 69.0%), 18.8% – на визначений строк (16.5%), а решта 15.0% (14.6%) становили перерахування до інших фінансових установ (рис. 5).

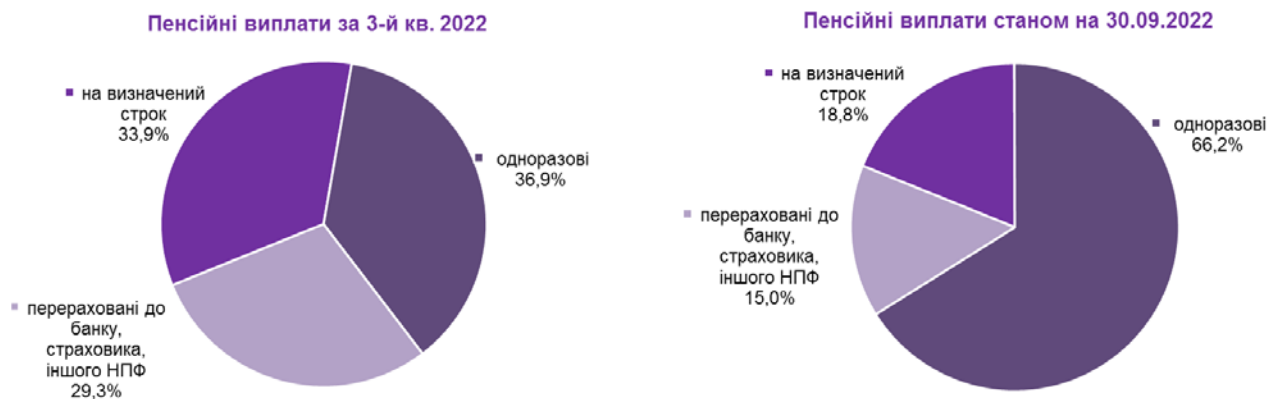

Рис. 5. Пенсійні виплати з НПФ за 3-й квартал 2022 року і станом на 30.09.2022 р.

Загальна сума пенсійних коштів на індивідуальних пенсійних рахунках учасників, тобто чиста вартість активів (ЧВА) 57-ми НПФ в адмініструванні членів УАІБ на 30 вересня 2022 року становила 2 298.9 млн грн. За 9 місяців із початку року вона збільшилася на 111.4 млн грн (+5.1%), а за останній рік у вересні – на 183.9 млн грн (+8.7%).

Сума прибутку від інвестування їхніх активів станом на 30 вересня 2022 року зросла до **1 256.0 млн грн** за весь період їхньої діяльності. Це на 72.0 млн грн, або 6.1%, більше, ніж на початок року та 113.6 млн грн, або 9.9%, – ніж рік тому. Таким чином, майже 2/3 приросту ЧВА цих НПФ за 9 місяців 2022 року було забезпечено саме інвестиційним прибутком (за рік у вересні – 62%).

За даними УАІБ, середня (арифметична) зміна одиниці пенсійних внесків (ЧВО) 56-ти пенсійних фондів в адмініструванні членів Асоціації (без урахування одного фонду, ЧВО якого становила 0.00 грн упродовж періодів, що аналізуються) від початку 2022 року становила +2.3%, а за останні 12 місяців у вересні – +3.7%. За 9 місяців позитивну доходність вдалося забезпечити 35-ти НПФ (63%), а за рік у вересні 2022 – 38-ми НПФ (68%).³ Річні показники окремих фондів були у межах від -16.1% до +31.0%, із них три були вищими за споживчу інфляцію, що стрімко прискорилося в умовах повномасштабної війни та світового зростання цін.

3.3. Структура активів НПФ в управлінні

У структурі активів НПФ в управлінні КУА частка **цінних паперів** за 9 місяців 2022 року та за останній рік скоротилася: із 67.4% у вересні 2021 року та 71.2% на початку 2022 року до **65.2%** у вересні (рис. 6). Це було зумовлено зменшенням сукупної

вартості інвестицій пенсійних фондів в інструменти ринків капіталу (-3.8%), на тлі збільшення грошових коштів із початку 2022 року, а також відносно слабшим зростанням перших порівняно з останніми – за рік (+5.0%).

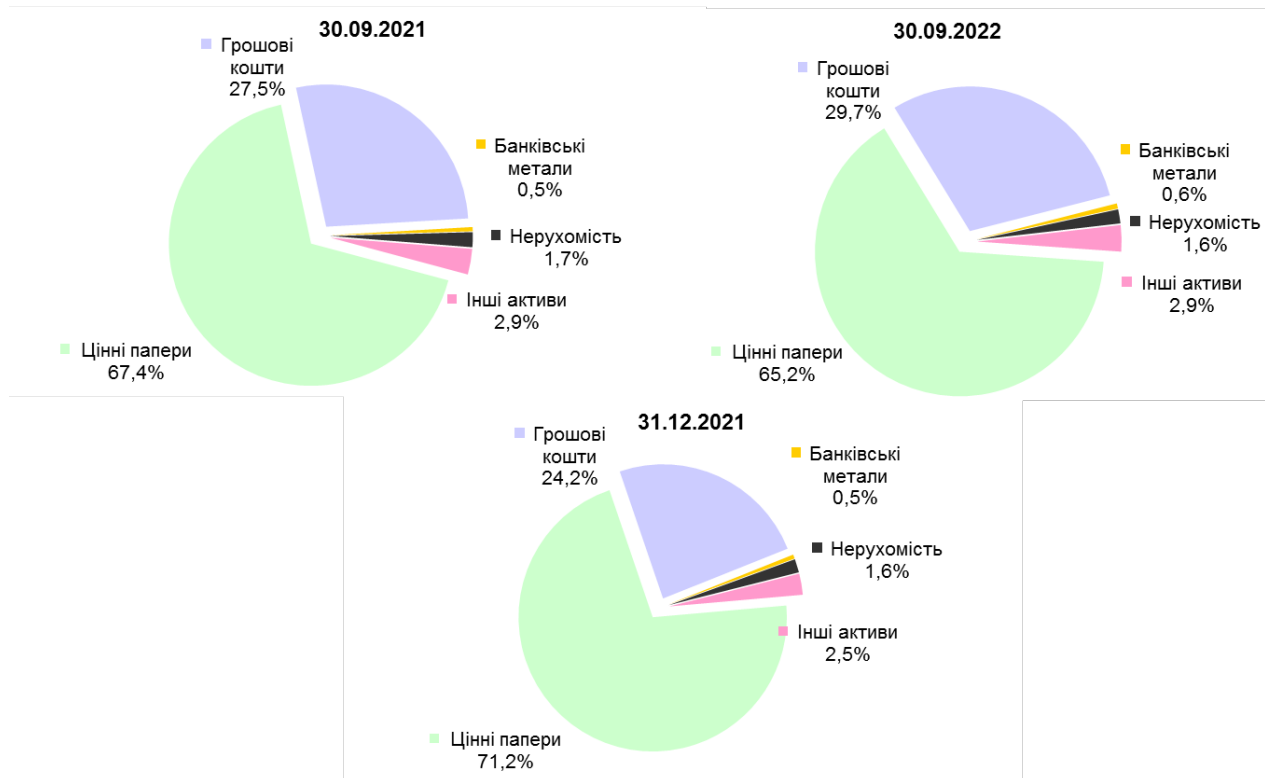

Рис. 6. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (без КНПФ НБУ) з початку 2022 року та за рік

³ Інформація НКЦПФР про стан і розвиток недержавного пенсійного забезпечення України, у тому числі щодо розрахунку середньозваженого

показника зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів за рік у вересні 2022 року, на час підготовки цього Огляду відсутня.

Кошти на банківських рахунках (у тому числі депозитних) у вересні 2022 року залишалися другою найбільшою складовою активів НПФ в управлінні та адмініструванні членів УАІБ. У січні-

вересні їхній обсяг збільшився на 29.3%, а за останні 12 місяців – на 17.7%.

Врешті, частка грошей в активах цих НПФ зросла з 27.5% рік тому та 24.2% на початку 2022 року до **29.7%** у вересні.

Таблиця 3. Структура активів НПФ в управлінні КУА у розрізі видів фондів станом на 30.09.2022 р., млн грн

Вид НПФ	Цінні папери	Грошові кошти	Банківські метали	Нерухомість	Інші активи
Відкриті	1 121,5	574,1	13,5	29,3	60,2
Корпоративні	251,8	90,3	0,0	0,0	3,1
Професійні	129,2	21,5	0,0	7,0	4,4
Всього	1 502,6	685,9	13,5	36,3	67,7

Для всієї індустрії НПФ, з урахуванням корпоративного фонду НБУ, у січні-вересні 2022 року вага **цінних паперів** в активах також зменшилася: із 62.2% до **58.8%** (рік тому – 60.0%, рис. 7). Обсяг інструментів ринків капіталу в усіх НПФ у цілому зменшився на 1.8% за 9 місяців, у той час як

за рік – зріс на 4.1% (при збільшенні активів у цілому на 6.2%).

Кошти у банках зросли на 13.8% від початку 2022 року та на 10.7% за останні 12 місяців, тож їхня вага в активах усіх НПФ на обох цих проміжках часу піднялася: з 35.0% рік тому та 33.3% на початку січня 2022 року до **36.5%** у кінці вересня.

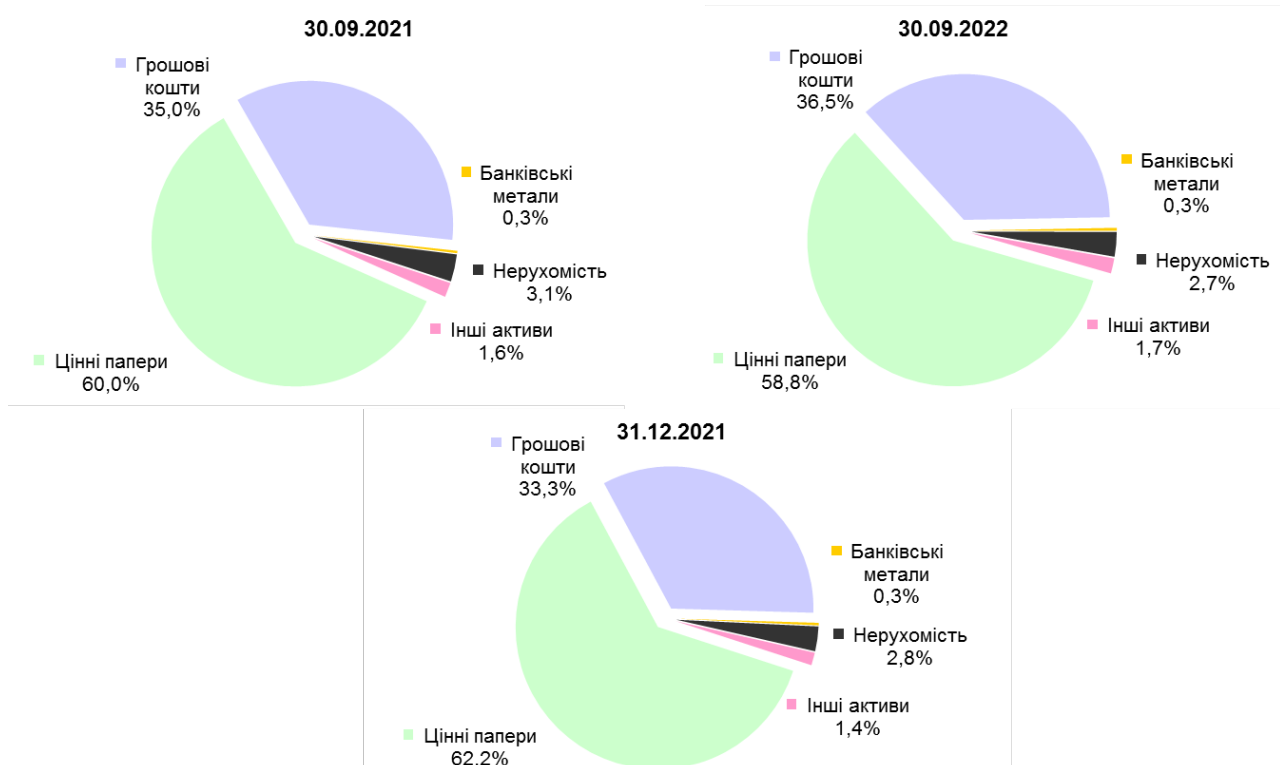

Рис. 7. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (із КНПФ НБУ) з початку 2022 року та за рік

Що стосується окремих інвестиційних інструментів серед цінних паперів, зведений портфель НПФ в управлінні та адмініструванні членів УАІБ у **державних облігаціях** (у т. ч. ОВДП) збільшився на 9.0% від початку 2022 року, до 1 103.3 млн грн станом на 30.09.2022. Їхня частка в активах цих НПФ, відповідно, залишалася найбільшою серед фінансових інструментів і зросла із 46.2% на початку січня до 47.8% у кінці вересня (після 45.4% рік тому, рис. 8). Попри відтерміноване і незначне підвищення ставок за ОВДП, зокрема річними гривневими, упродовж першого півріччя, на тлі значного прискорення інфляції та підвищення ставки НБУ, ці інструменти залишалися доволі привабливими для пенсійних фондів.

Активи НПФ у **муніципальних облігаціях**, як і раніше, у березні 2021 року були тільки в НПФ в адмініструванні членів УАІБ (72.2 млн грн). За 9 місяців із початку 2022 року вони скоротилися на

36.8%, тож вага цих інструментів у цих НПФ впала з 5.2% до 3.1% (рік тому – 4.6%).

Зведений портфель **корпоративних облігацій** в активах НПФ (крім фонду НБУ, де вони були відсутні) у січні-вересні втратив 25.5%, зменшившись до 281.4 млн грн. Його вага в сукупних активах цих НПФ впала з 17.2% до 12.2%.

Акції й далі залишалися найменш цікавим для НПФ інструментом, які ще й найбільше постраждали внаслідок падіння українського фондового ринку за індексом УБ на 12.4% із початку 2022 року (-16.9% за рік). На кінець вересня акції в активах НПФ сукупно коштували всього 45.6 млн грн (з урахуванням КНПФ НБУ – 53.7 млн грн). Їхня сукупна вартість з початку року зменшилася на 19.0% в активах НПФ (крім фонду НБУ), а усіх НПФ – на 16.6%. Частка акцій у перших скоротилася з 2.6% на початку 2022 року до 2.0% у вересні (рік тому – 2.3%), а в усіх НПФ у цілому – відповідно, з 1.7% до 1.3% (1.5%).

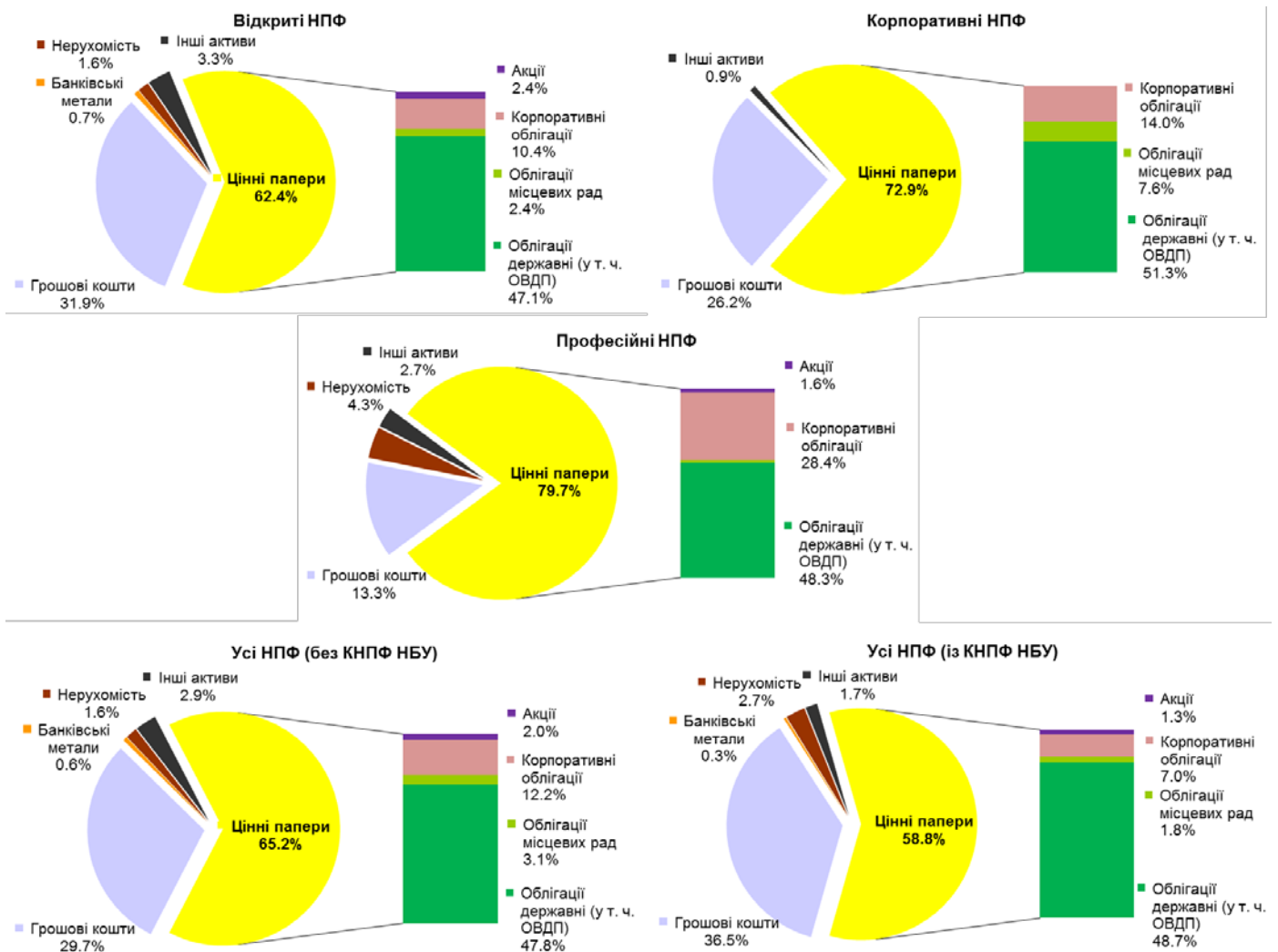

Рис. 8. Структура активів НПФ у розрізі видів фондів станом на 30.09.2022 р.

Нерухомість, як і раніше, на кінець вересня 2022 року мали у своїх активах тільки *відкриті* та *професійні* НПФ із усіх фондів в управлінні КУА, на загальну суму 29.3 млн грн (а також КНПФ НБУ на 73.2 млн грн). Зниження цін на нерухомість за 9 місяців (близько -5% та -0.2% у гривневому виразі) не завадило збільшити ці активи у портфелях НПФ на 2.1% за цей період та на 0.7% за рік у вересні. Врешті, частка нерухомості в активах НПФ (окрім фонду НБУ) з початку 2022 року практично не змінилася (1.6%), а за рік – несуттєво зменшилася (із 1.7%).

При цьому, в активах усіх НПФ у цілому сукупна вартість нерухомості за 9 місяців 2022 року

збільшилася на 0.7%, але на річному проміжку – зменшилася на 5.7%. Частка нерухомості в активах усіх НПФ, відповідно, скоротилася з 3.1% у вересні 2021 року та 2.8% на початку 2022-го до 2.7% у вересні.

Банківські метали на 30.09.2022, як і раніше, були в активах тільки *відкритих* НПФ (10.3 млн грн), де їхня сукупна вартість зросла на 23.0% за 9 місяців та на 30.6% за рік у вересні, на тлі підвищення ціни золота. Вага цих активів зросла до 0.7% у відкритих фондах у вересні 2022 року, із 0.6% рік тому та на початку року. В активах усіх НПФ (окрім фонду НБУ) вона зросла із 0.5% до 0.6%.

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- [Ринок у цифрах](#)
- [Компанії та фонди](#)